

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
PARTICIPATOIN OF PEOPLE IN MAKING THE DEVELOPMENT PLANS
OF MANANGYONG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
YARING DISTRICT PATTANI PROVINCE

¹ชนาธิป มินสิน, ²นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว และ ³นุกูล ชื่นฟัก

¹Chanatip Minsin, ²Niwat Sawatkaew and ³Nukool Chinfuk

¹มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ประเทศไทย

¹Hatyai University, Thailand

¹Chanatip.min004@hu.ac.th, ²Niwat@hu.ac.th, ³Nukool@hu.ac.th

Received: September 1,2024; **Revised :**November 2, 2024; **Accepted :**December 28,2024

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ศึกษาเป็นเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านทัศนคติในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ด้านผู้นำท้องถิ่น ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน โดยทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ ด้านการร่วม

¹ นักศึกษา หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และองค์กร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และองค์กร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนามนุษย์และองค์กร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ปฏิบัติ ด้านการร่วมคิด โดยทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านการร่วมวางแผน และด้านการร่วมติดตามและประเมินผล โดยทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ทศนคติในการพัฒนาท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และผู้นำท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; แผนพัฒนาท้องถิ่น; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The purposes of this research were to study the level of public participation. and study the factors affecting public participation in the preparation of local development plans of the Manangyong Subdistrict Administrative Organization, Yaring District, Pattani Province. The study is quantitative. Using a questionnaire as a research tool. Collect information from People in the area of the Administrative Organization, Manangyong Subdistrict, Yaring District, Pattani Province Data were analyzed using descriptive statistics and test the hypothesis by analyzing multiple regression equations. At the statistical significance level of 0.05, the research results found that the factors affecting overall participation were at a low level. The attitude aspect of local development was at a low level, followed by the aspect of local leaders. Communication and public relations and knowledge and understanding of the people All 3 areas were at a low level. and factors that affect people's participation in making local development plans, including attitudes to local development public understanding Communication and Public Relations and local leaders It has an effect on public participation in the preparation of the local development plan of the Manangyong Subdistrict Administrative Organization, Yaring District, Pattani Province. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords : Participation.; local development plans; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นต้นมานั้น ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 250) นอกจากนี้พระราชกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 16 (1) ได้กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2552 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขยายบทบาท หน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นด้วย และในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูล และรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, มาตรา 253)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดจุดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยยกระดับภาครัฐให้มีสมรรถนะสูง และคล่องตัว สามารถก้าวสู่การเป็นภาครัฐดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงการยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13)

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามความต้องการของประชาชนได้ เนื่องจากเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ของตนมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นอย่างจริงจัง อีกทั้งยังขาดการประสานงานที่ดีกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทำให้การบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่บรรลุตาม

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในการบริหารพัฒนาไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด ยังไม่สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงทำให้เกิดปัญหา

อีกทั้งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2561 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นต้องได้รับการแต่งตั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน ทั้งนี้ ภาคประชาชนต้องได้รับการคัดเลือกมาจากตัวแทนประชาชน ท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ซึ่งมีหน้าที่กำหนด ยุทธศาสตร์การ พัฒนา วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น การกำหนดโครงการ/กิจกรรม ตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตั้งแต่ขั้นแรก คือ ขั้นตอนแต่งตั้งคณะกรรมการ จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ขั้นตอนการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งต้องอาศัยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตาม และประเมินผล ร่วมรับประโยชน์เพราะประชาชนในชุมชนเท่านั้นจะสามารถรับรู้ปัญหาหา แนวทางการแก้ปัญหา เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนที่เหมาะสมที่สุดและจากการที่รัฐบาลได้ถ่ายโอนภารกิจในการบริหารจัดการท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจอิสระในการบริหาร และเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เมื่อได้จัดทำแผนตามระเบียบขั้นตอน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนเป็นหลัก รวมทั้งมีการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ให้ใช้แผนพัฒนาเป็นพื้นฐานในการ จัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี/ เพิ่มเติม และทิศทางของการพัฒนาประเทศ นโยบายรัฐบาล ตลอดจนทั้งปัญหาและความต้องการของประชาชน ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้ โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่นโดยรวม ด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม และที่สำคัญต้องเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์ท้องถิ่นให้เข้มแข็งด้วยพลังของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆด้วยความมุ่งมั่นและเต็มใจ

ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นการนำสภาพปัญหา ความต้องการ ที่เกิดจากความต้องการ/ปัญหาที่แท้จริงของชุมชนมาจัดลำดับความน้อย ความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข โดยการจัดเวทีประชาคมร่วมกัน และเรียบเรียงในรูปแบบแผนชุมชน รูปแบบแผนพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อนำไปบรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เข้าสู่กระบวนการปฏิบัติเมื่อรับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงานต่อไป

เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด และกำหนดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการเสนอปัญหาความต้องการ ร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบของกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวมว่าการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง องค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชนในรูปของกลุ่ม เป็นผู้ดำเนินการได้ และประชาชนร่วมประเมินผลว่าโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

จากอดีตที่ผ่านมา ถึงแม้จะมีการจัดทำแผนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ถ้าประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำแผนเท่าที่ควร ส่งผลให้ไม่ยอมเข้ามามีส่วนร่วม และไม่ตระหนักในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน เริ่มตั้งแต่การ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตาม และประเมินผล ร่วมรับประโยชน์ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นมิได้มาจากปัญหาที่แท้จริง และความต้องการที่ต้องร่วมกันพิจารณา ตัดสินใจ แก้ไข และดำเนินการตามลำดับก่อนหลัง เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนเป็นหลักทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนใน ชุมชนได้อย่างแท้จริงเพื่อให้แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำมะนังยง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาตำบลมะนังยง และเพื่ออำนวยความสะดวกได้อย่างแท้จริง และยั่งยืน ผู้วิจัยในฐานะพนักงานส่วนตำบล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่งจังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 3,353 คน (แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง พ.ศ. 2566 - 2570)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ได้จากการเลือกจำนวนตัวอย่างจากกลุ่มประชาชนที่มีทะเบียนราษฎร์อยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พิจารณาเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยการคำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของ Yamane (1973) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษา ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่มากกว่าร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับจำนวน 357 คน เพื่อความสะดวกต่อการคำนวณและได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนและครอบคลุม ป้องกันการเก็บข้อมูลที่ผิดพลาด และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอมะนังยง จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมวางแผน ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมติดตาม และประเมินผล ด้านร่วมรับประโยชน์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาอยู่อาศัยในพื้นที่

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 4 ด้าน

ประกอบด้วย ทักษะในการพัฒนาท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และผู้นำท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตาม และประเมินผล และด้านการร่วมรับประโยชน์ ตามแบบของลิเคิร์ท 5 ระดับ และด้าน 4-5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบระดับอิทธิพลต่อการส่งผลกระทบระหว่างตัวแปรอิสระต่อตัวแปรตาม เพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 241 คน มีอายุ ตั้งแต่ 18 – 30 ปี จำนวน 121 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา หรือ ปวช. จำนวน 255 คน ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย / เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป จำนวน 170 คน และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (1.91) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ด้านการร่วมปฏิบัติ (1.94) ด้านการร่วมคิด (1.93) โดยทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านการร่วมวางแผน (1.77) และด้านการร่วมติดตาม และประเมินผล (1.76) โดยทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านการร่วมคิด อยู่ในระดับน้อย (1.93) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การได้เข้าร่วมประชุมประชาคมท้องถิ่น เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมใน

การเสนอปัญหาความต้องการโครงการ ในการพัฒนาท้องถิ่น (1.94) การมีส่วนร่วมในการวางแผน นโยบายหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม (1.87) การมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น (1.82) โดยทั้ง 3 ข้ออยู่ในระดับน้อย ส่วนในเรื่องของการได้ร่วมในการ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ในการจัดทำแผน มี (1.78) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 ด้านการร่วมวางแผน อยู่ในระดับน้อยที่สุด (1.77) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การ ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม บรรลุผล เช่น บริจาคเงิน ที่ดิน และ อื่น ๆ เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับน้อย (1.84) รองลงมา คือ การได้เข้าร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ขององค์การ บริหารส่วนตำบล (1.80) การมีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การ ดำเนินงาน บรรลุผลสำเร็จตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่วางไว้เช่น ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง (1.80) การได้ร่วมระดมความคิดในการวางแผนยุทธศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (1.74) และการ ได้เป็นกรรมการในการพิจารณางบประมาณตามแผนงบประมาณ (1.66) โดยทั้ง 4 ข้ออยู่ในระดับน้อย ที่สุด

2.3 ด้านการร่วมปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย (1.94) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ชุมชนมี ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชนทำให้ชุมชนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นข้อที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับน้อย (2.25) รองลงมา คือ การได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ของรัฐใน การสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน อยู่ในระดับน้อย (1.86) ส่วนในเรื่องของการได้พัฒนาชุมชน ร่วมกัน ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (1.80) การได้เข้าร่วมเป็นกรรมการจัดทำโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล (1.76) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น (1.74) โดยทั้ง 3 ข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.4 ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด (1.76) เมื่อพิจารณาราย ข้อ พบว่า การร่วมเป็นกรรมการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุด อยู่ในระดับน้อย (1.84) รองลงมา คือ การร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนิน โครงการของท้องถิ่น (1.79) การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น (1.74) และร่วมตรวจติดตามการดำเนินโครงการที่บรรจุไว้ใน แผนพัฒนาท้องถิ่น (1.69) โดยทั้ง 4 ข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย (2.14) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การได้รับประโยชน์จากการใช้ โครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ของ องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง (3.37) รองลงมา คือ การได้รับเงินสวัสดิการต่างๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบล (1.95) การได้เข้าถึงบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมของ

องค์การบริหารส่วนตำบล (1.91) โดยทั้ง 2 ข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนการได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น (1.79) และการได้เข้าถึงการใช้กองทุนต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล (1.69) โดยทั้ง 2 ข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี พบว่า ทักษะคิดในการพัฒนาท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และผู้นำท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการร่วมวางแผน และด้านการร่วมติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากประชาชนในพื้นที่เข้าถึงการได้เข้าร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ในการจัดทำแผน ได้เข้าร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นจากการร่วมมือระหว่างชุมชนและภาครัฐกับประชาชน ขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการตรวจติดตามการดำเนินโครงการในแผนดำเนินงานประจำปี และขาดการเข้าถึงการใช้กองทุนต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนตลลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยุภาศ (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลบ้านเตื่อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และสุวัตถ์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษักวิน, (2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านทัศนคติในการพัฒนาท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อันเนื่องมาจาก การที่ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญอย่างยั่งยืน ซึ่งการจะพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งนั้นจะต้องมีการพัฒนาคนและวัตถุควบคู่กัน ดังนั้น การพัฒนาท้องถิ่นที่ถูกต้อง คือ การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเวศ เวชสุภาพ (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า ทัศนคติของประชาชนมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น เสมือนเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กล่าวได้ว่า หากประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น ก็จะมี ความกระตือรือร้นและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2.2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีอันเนื่องมาจาก ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น และการกำหนดแผนงานหรือนโยบาย/ โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ทราบว่าตนมีสิทธิ์เข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งชุมชนได้จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ในการวางแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบดินทร์ เดเบาะจาโก (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส โดยศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2.3 ปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีอันเนื่องมาจาก ชุมชนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ มีโครงการประชาคมเพื่อรับฟังปัญหา มีศูนย์เรื่องราวร้องทุกข์ให้กับประชาชน มีโครงการสัญจร เพื่อรับเรื่องราวร้องเรียน และแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน และมีศูนย์ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้าน

กฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติวิธ ศิริพันธ์ (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหกอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี พบว่า เทศบาลหลักหก ได้เน้นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนงาน /โครงการ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ผ่านช่องทางต่าง ๆ แล้วรวบรวมความคิดเห็นจากประชาชนไปพิจารณากำหนดแนวทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ชัยเดี๋ยว, สมเกียรติ เกียรติเจริญ และวัชรินทร์ สุทธิชัย ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

2.4 ปัจจัยด้านผู้นำท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะนังยง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี อันเนื่องมาจากผู้นำมีทักษะด้านการสื่อสารที่เหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงและพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความสามารถในการพัฒนาและสามารถแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลมณี อุทิศผล (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก พบว่า ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้นำชุมชนนั้นเป็นส่วนช่วยให้ประชาชน จะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาหมู่บ้าน และให้ประชาชนได้ เสนอและยกมือเพื่อเลือกโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนเองได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

1. ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาทบทวน หรือกำหนดนโยบายในด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชน และนำผลลัพธ์และข้อมูลต่าง ๆ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมต่อระดับพื้นที่ และควรมีการดำเนินการกำกับติดตามประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยอย่างต่อเนื่องถึงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอันจะมุ่งไปสู่การมีส่วนร่วมขององค์กรทุกภาคส่วนในสังคม ที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการทำประชาคมเพื่อให้เห็นผลดี ผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3. ควรมีการศึกษาถึงความคิดเห็นขององค์กรหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการกำกับดูแลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะองค์กรทางด้านติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล

ว่าจะมีผลการปฏิบัติงานใดที่ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่า หากมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้วจะสามารถนำแผนพัฒนาท้องถิ่นเหล่านั้นจะนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ชัยเดี่ยว และคณะ (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี ของเทศบาลตำบลทาสบชัย อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. วารสาร Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (6): November-December 2023
- นิลมนี อุทิศผล (2563) อิทธิพลของทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บดินทร์ เดเบาะจาโก (2564) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 19-20, 67-70.
- สุนติลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยุภาศ (2560) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 5 (ฉบับพิเศษ), 182-191.
- สุวัตรไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก, 35(2), 119-140.
- อดิวิส ศิริพันธ์ (2563) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยรังสิต.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row